

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 31. maja 2018*

„Predhodno odločanje – Direktiva 2002/92/ES – Področje uporabe – Pojem ‚zavarovalno posredovanje‘ – Direktiva 2004/39/ES – Področje uporabe – Pojem ‚investicijsko svetovanje‘ – Svetovanje pri zavarovalnem posredovanju glede vložitve kapitala v okviru naložbenega življenjskega zavarovanja – Opredelitev dejavnosti zavarovalnega posrednika, kadar nima namena za sklenitev prave zavarovalne pogodbe“

V zadevi C-542/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Högsta domstolen (vrhovno sodišče, Švedska) z odločbo z dne 18. oktobra 2016, ki je na Sodišče prispela 26. oktobra 2016, v postopku

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag

proti

Dödsboet efter Ingvar Mattsson

in

Jan-Erik Strobel in drugi,

Lisa Bergström in drugi,

Ann-Christin Jönsson in drugi,

Daniel Röme in drugi

proti

Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, C. Vajda (poročevalec), E. Juhász, sodnika, K. Jürimäe, sodnica, in C. Lycourgos, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: R. Schiano, administrator,

* Jezik postopka: švedščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. septembra 2017,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag P. Sjödin in K. Blomkvist, odvetnika, ter A. Martin, C. Waering in P. Öhrn, pravniki,
- za J.-E. Strobla in druge J. Larsson, odvetnik,
- za L. Bergstöm in druge L. Bengtsson, A. Elison in C. Kronström, odvetniki,
- za A.-Ch. Jönsson in druge H. Asklund, odvetnik,
- za D. Römeja in druge T. Eliasson, odvetnik,
- za švedsko vlado H. Shev, C. Meyer-Seitz, A. Falk, L. Swedenborg in F. Bergius, agenti,
- za češko vlado M. Smolek, O. Serdula in J. Vlácil, agenti,
- za Evropsko komisijo K.-Ph. Wojcik in K. Simonsson, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 21. novembra 2017

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 330).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora, v katerem sta združeni dve zadevi, med družbo Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (v nadaljevanju: Länsförsäkringar) in Dödsboet efter Ingvar Mattsson (zapuščina Ingvarja Mattssona) na eni strani ter med Jan-Erikom Stroblom in drugimi, Liso Bergstöm in drugimi, Ann-Christin Jönsson in drugimi, Danielom Römejem in drugimi (v nadaljevanju: Strobel in drugi) in družbo Länsförsäkringar na drugi glede izgube zneskov, ki so bili vloženi v produkte v okviru naložbenega življenjskega zavarovanja, sklenjenega pri družbah za zavarovalno posredovanje, ki so imele pri družbi Länsförsäkringar sklenjeno zavarovanje poklicne odgovornosti.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2002/92

3 V uvodnih izjavah 8, 9 in 17 Direktive 2002/92 je navedeno:

„(8) Uskladitev nacionalnih predpisov o pogojih za opravljanje poklica in registracijo oseb, ki sprejmejo in opravljajo dejavnost zavarovalnega posredovanja lahko torej prispeva tako k dopolnitvi enotnega trga finančnih storitev kakor tudi k večjemu varstvu strank na tem področju.

(9) Različne kategorije oseb ali institucij, kot so zastopniki in posredniki in ‚bančno-pozavarovalni‘ operaterji, lahko prodajajo zavarovalniške produkte. Zaradi enake obravnave operaterjev in varstva strank mora ta direktiva zajeti vse te osebe ali institucije.

[...]

(17) Sodelovanje in izmenjava podatkov med pristojnimi organi sta bistveni za zaščito strank in zagotavljata zdravo zavarovalno in pozavarovalno poslovanje na enotnem trgu.“

4 Člen 1 te direktive, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva določa pravila za začetek opravljanja in opravljanje dejavnosti zavarovalnega in pozavarovalnega posredovanja, ki jo izvajajo fizične in pravne osebe, registrirane v državi članici, ali ki se želijo tam registrirati.“

5 Člen 2 navedene direktive, naslovljen „Opredelitve“, določa:

„V tej direktivi:

[...]

3. ‚zavarovalno posredovanje‘ je dejavnost uvajanja, predlaganja ali izvajanja drugih pripravljanih opravil pred sklenitvijo zavarovalnih pogodb, ali dejavnosti sklepanja teh pogodb, ali pomoč pri vodenju in izvajanju teh pogodb, zlasti v primeru zahtevkov.

[...]

[...]

5. ‚zavarovalni posrednik‘ je vsaka fizična ali pravna oseba, ki proti plačilu sprejme ali izvaja zavarovalno posredovanje;

[...]“

6 Člen 4(3) in (4) te direktive določa:

„3. Zavarovalni in pozavarovalni posredniki morajo imeti poklicno odškodninsko zavarovanje [zavarovanje poklicne odgovornosti] na celotnem ozemlju Skupnosti ali drugo primerljivo jamstvo za odgovornost, ki izhaja iz poklicne malomarnosti, in sicer v višini najmanj 1 000 000 EUR za vsak

zahtevkov in skupno 1 500 000 EUR letno za vse zahtevke, razen če je to zavarovanje ali primerljivo jamstvo že zagotovila zavarovalnica, pozavarovalnica ali drugo podjetje, v čigar imenu zavarovalni ali pozavarovalni posrednik deluje, ali za katerega je zavarovalni ali pozavarovalni posrednik pooblaščen, oziroma je to podjetje prevzelo polno odgovornost za njegovo delovanje.

4. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zaščito strank pred nezmožnostjo zavarovalnih posrednikov, da premijo prenesejo na zavarovalnico, ali pa da bi odškodninski znesek prenesli [na zavarovanca] oziroma zavarovancu vrnilo premijo.

[...]“

- 7 Člen 12 Direktive 2002/92, naslovljen „Podatki, ki jih posredujejo zavarovalni posredniki“, v odstavkih 2 in 3 določa:

„2. Ko zavarovalni posrednik stranko obvesti, da opravlja svetovanje na podlagi poštene analize, je dolžan to svetovanje utemeljiti z analizo dovolj velikega števila zavarovalnih pogodb, ki so na trgu na voljo, da lahko na podlagi tega da priporočilo v skladu s strokovnimi merili glede tega, katera zavarovalna pogodba bi bila primerna za zadovoljitev strankinih potreb.

3. Pred sklenitvijo kakršne koli posebne pogodbe mora zavarovalni posrednik opredeliti, zlasti na podlagi informacij, ki jih posreduje stranka, kakšne so zahteve in potrebe te stranke, kakor tudi razloge za kakršen koli nasvet, ki ga o določenem zavarovalnem produktu posreduje stranki. Te podrobnosti se oblikujejo glede na kompleksnost predlagane zavarovalne pogodbe.“

Direktiva 2004/39/ES

- 8 Člen 1(1) Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/EGS, 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 263) določa:

„Ta direktiva se uporablja za investicijska podjetja in regulirane trge.“

- 9 Člen 2(1) te direktive določa:

„Ta direktiva se ne uporablja za:

[...]

(c) osebe, ki zagotovijo investicijsko storitev, če je ta storitev zagotovljena naključno [postransko] v okviru poklicne dejavnosti in je ta dejavnost urejena z zakonskimi ali podzakonskimi določbami ali etičnim kodeksom, ki veljajo za ta poklic in ne izključujejo zagotavljanja te storitve;

[...]

(j) osebe, ki izvajajo investicijsko svetovanje v okviru opravljanja druge poklicne dejavnosti, za katero ta direktiva ne velja, pod pogojem, da izvajanje takega svetovanja ni posebej nagrajeno;

[...]“

10 V členu 4(1) te direktive so navedene te opredelitve:

„Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve:

1. ‚investicijsko podjetje‘ je katera koli pravna oseba, katere redna dejavnost ali posel je poklicno opravljanje ene ali več investicijskih storitev za tretje stranke in/ali opravljanje ene ali več investicijskih dejavnosti;

[...]

2. ‚investicijske storitve in dejavnosti‘ so katere koli od storitev in dejavnosti s seznama iz oddelka A Priloge I v zvezi s katerim koli od instrumentov s seznama iz oddelka C Priloge I;

[...]

[...]

4. ‚investicijsko svetovanje‘ je dajanje osebnih priporočil stranki na njeno zahtevo ali na pobudo investicijskega podjetja glede ene ali več transakcij v zvezi s finančnimi instrumenti;

[...]

17. ‚finančni instrument‘ je eden od instrumentov iz oddelka C Priloge I;

[...]“

11 Med investicijskimi storitvami in dejavnostmi, navedenimi v oddelku A Priloge I k tej direktivi, je v točki 5 tega oddelka investicijsko svetovanje.

12 Člen 19 Direktive 2004/39, naslovljen „Obveznosti v zvezi z vodenjem poslov pri zagotavljanju investicijskih storitev za stranke“, v odstavku 9 določa:

„Če je investicijska storitev ponujena kot del finančnega proizvoda, za katerega že veljajo druge določbe zakonodaje Skupnosti ali splošnih evropskih standardov v zvezi s kreditnimi institucijami in potrošniškimi krediti glede ocenjevanja tveganja za stranke in/ali zahtev po informacijah, za to storitev ne veljajo dodatno obveznosti iz tega člena.“

Direktiva 2014/65/EU

13 V uvodni izjavi 87 Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL 2014, L 173, str. 349) je navedeno:

„Naložbe, ki vključujejo zavarovalne pogodbe, se pogosto ponudijo strankam kot morebitna alternativa k finančnim instrumentom iz te direktive ali nadomestilo zanje. Za dosledno varstvo neprofesionalnih strank in zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev je pomembno, da za zavarovalne naložbene produkte veljajo primerne zahteve. Čeprav bi bilo treba zahteve za zaščito vlagateljev iz te direktive uporabljati enako kot naložbe v obliki zavarovalnih pogodb, je zaradi njihovih različnih tržnih struktur in značilnosti produkta bolj primerno, da se podrobne zahteve namesto v tej direktivi določijo s pregledom Direktive 2002/92/ES, ki je v teku. Prihodnje pravo Unije, ki bo urejalo dejavnosti zavarovalnih posrednikov in zavarovalnic, bi moralo zato primerno zagotoviti dosleden regulativni

pristop k porazdelitvi različnih finančnih produktov, ki zadovoljujejo podobne potrebe vlagateljev in predstavljajo primerljive izzive na področju zaščite vlagateljev. [...] Te nove zahteve za zavarovalne naložbene produkte bi bilo treba določiti v Direktivi 2002/92/ES.“

- 14 Člen 91 Direktive 2014/65 vsebuje spremembe Direktive 2002/92. Besedilo člena 2, točka 3, zadnjenavedene direktive je nadomeščeno s tem besedilom:

„Z izjemo poglavja III A te direktive, če to dejavnost opravlja zavarovalnica ali uslužbenec zavarovalnice, ki dela pod okriljem zavarovalnice, se ta dejavnost ne šteje kot zavarovalno posredovanje ali distribucija zavarovalnih produktov“.

- 15 Navedenemu členu 2 je dodana točka 13, v kateri je opredeljen pojem „zavarovalni naložbeni produkt“, ki pomeni „naložbeni produkt, ki ponuja vrednost zapadlosti ali odkupno vrednost, vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost pa je v celoti ali delno, neposredno ali posredno izpostavljena tržnim nihanjem“, ter ne vključuje nekaterih izjem.

- 16 V Direktivo 2002/92 je umeščeno poglavje III A, naslovljeno „Dodatne zahteve za varstvo potrošnikov v zvezi z zavarovalnimi naložbenimi produkti“. Člen 13a tega poglavja, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„Ob upoštevanju izjeme iz drugega pododstavka člena 2(3) to poglavje določa dodatne zahteve v zvezi z dejavnostmi zavarovalnega posredovanja in neposredno prodajo, ki jo opravljajo zavarovalnice, če se opravljajo v zvezi s prodajo zavarovalnih naložbenih produktov. Te dejavnosti se poimenujejo dejavnosti distribucije zavarovalnih produktov.“

Švedsko pravo

- 17 Člen 1, drugi odstavek, poglavja 1 lagen (2005:405) om försäkringsförmedling (zakon (2005:405) o zavarovalnem posredovanju, v nadaljevanju: zakon o zavarovalnem posredovanju) določa:

„Zavarovalno posredovanje je katera koli poklicna dejavnost, ki temelji na:

- (1) predstavitvi ali predlaganju zavarovalnih pogodb ali izvajanju pripravljanih opravil pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe,
- (2) sklepanju zavarovalnih pogodb za račun tretjih; ali
- (3) pomoči pri vodenju in izvajanju zavarovalnih pogodb.“

- 18 V skladu s členom 1 poglavja 2 tega zakona se lahko – razen v primerih nekaterih izjem – dejavnost zavarovalnega posredovanja izvaja le z dovoljenjem urada za nadzor finančnih trgov. Za to dovoljenje je treba izpolnjevati določene pogoje. Iz člena 5, točka 4, in člena 6, točka 2, tega poglavja izhaja, da je eden od teh pogojev obstoj zavarovanja za kritje odškodninske odgovornosti, ki se lahko uveljavlja v razmerju do zavarovalnega posrednika v primeru neizpolnitve njegovih obveznosti.

- 19 Člen 4 poglavja 5 zakona o zavarovalnem posredovanju določa, da mora zavarovalni posrednik svoje svetovanje prilagoditi ciljem in potrebam stranke ter ji na podlagi tega predlagati ustrezne rešitve. Posrednik mora tudi stranke, ki so fizične osebe in imajo predvsem neposlovne namene, odvrniti od nakupa produktov, ki jih ni mogoče šteti za primerne glede na potrebe, ekonomski položaj ali druge okoliščine strank.

- 20 V skladu s členom 7 poglavja 5 mora zavarovalni posrednik, ki namerno ali iz malomarnosti ne izpolni obveznosti, ki jih ima na podlagi navedenega člena 4, nadomestiti premoženjsko škodo, ki zaradi tega nastane – zlasti – stranki.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

Zadeva Strobel in drugi/Länsförsäkringar

- 21 Connecta Fond och Försäkring AB (v nadaljevanju: Connecta) je bila družba za zavarovalno posredovanje, ki je po pridobitvi dovoljenja organa za finančni nadzor poslovala predvsem od leta 2004 do leta 2010. Pri družbi Länsförsäkringar je sklenila zavarovanje poklicne odgovornosti, ki se zahteva z zakonom o zavarovalnem posredovanju.
- 22 Skozi leta je več oseb na družbo Connecta preneslo denarne zneske, da bi jih ta vložila v tako imenovani „produkt obveznice podjetja Connecta“, ki naj bi bil vključen v naložbeno življenjsko zavarovanje. V zameno so od družbe Connecta prejele nekatere dokumente. Vendar se je pozneje izkazalo, da si je generalni direktor družbe Connecta navedene zneske prilastil. Prijavljen je bil policiji, družbi Connecta pa je bilo odvzeto dovoljenje, ki ga je imela. Generalni direktor je novembra 2010 umrl. V zvezi z njegovo zapuščino in družbo Connecta je bil decembra 2010 začet stečajni postopek. V letih od 2004 do 2010 je družba Connecta opravljala tudi pravo dejavnost zavarovalnega posredovanja.
- 23 Strobel in drugi, ki so denarne zneske zato izgubili, so proti družbi Länsförsäkringar vložili tožbo in od nje zahtevali odškodnino na podlagi zavarovanja poklicne odgovornosti, ki ga je sklenila družba Connecta, ker naj bi bila na podlagi člena 7 poglavja 5 zakona o zavarovalnem posredovanju podana odškodninska odgovornost zadnjenavedene družbe. Trdili so, da so tej družbi naročili, naj njihov denar vloži v naložbena življenjska zavarovanja in da je zato šlo za storitev zavarovalnega posredovanja.
- 24 Družba Länsförsäkringar je med drugim odgovorila, da utrpela škoda ni nastala v zvezi z dejavnostjo, za katero je bilo sklenjeno zavarovanje, ker je šlo za fiktivne produkte. Po njenem mnenju ravnanje generalnega direktorja družbe Connecta ni pomenilo dejavnosti zavarovalnega posredovanja.
- 25 Strobel in drugi so uspeli pred prvostopenjskim sodiščem. To sodišče je štelo, da so nameravali skleniti naložbeno življenjsko zavarovanje in da so lahko upravičeno menili, da gre za posredovanje pri pravih zavarovalnih pogodbah. Prvostopenjsko sodišče je poudarilo, da je bilo utemeljeno prepričanje Strobla in drugih v zvezi z nameni generalnega direktorja družbe Connecta glede na varstvo potrošnikov razlog za sklepanje, da je šlo za zavarovalno posredovanje. To sodišče je poleg tega menilo, da je – ker tako posredovanje vključuje pripravljalna opravila in ker je družba Connecta tudi dejansko opravljala dejavnost zavarovalnega posredovanja – dejansko stanje iz spora objektivno mogoče zajeti v pojmu „zavarovalno posredovanje“.
- 26 Pritožbeno sodišče, pri katerem je bila vložena pritožba zoper to odločbo, je presodilo, da načelo varstva potrošnikov ne zahteva, da je treba pripisati pomen subjektivnemu dojetanju potrošnika glede tega, kaj je zavarovalno posredovanje, in da v obravnavanem primeru objektivno gledano ni šlo za zavarovalno posredovanje.
- 27 Högsta domstolen (vrhovno sodišče, Švedska) navaja, da v skladu s členom 2, točka 3, Direktive 2002/92 pojem „zavarovalno posredovanje“ vključuje tudi pripravljalna opravila in zato za uporabo te direktive ne zahteva dejanske sklenitve zavarovalne pogodbe. To sodišče se v zvezi s tem vseeno sprašuje o upoštevnosti namena zavarovalnega posrednika glede sklenitve takšne pogodbe in tudi dojetanja potrošnika.

Zadeva Länsförsäkringar/Dödsboet efter Ingvar Mattsson

- 28 Ingvar Mattsson je januarja 2010 po nasvetu zaposlenega družbe European Wealth Management Group AB (v nadaljevanju: EWMG), ki je bilo podjetje za zavarovalno posredovanje, v okviru naložbenega življenjskega zavarovanja vložil 500.000 SEK (približno 50.000 EUR) v naložbeni certifikat, ki je strukturirani finančni instrument. Ta naložba je nato izgubila vso svojo vrednost.
- 29 Družba EWMG je pri družbi Länsförsäkringar sklenila zavarovanje poklicne odgovornosti, ki je določeno z zakonom o zavarovalnem posredovanju. V skladu s splošnimi pogoji tega zavarovanja so z njim krite dejavnosti iz navedenega zakona in vključuje odškodninsko obveznost, določeno v členu 7 poglavja 5 tega zakona.
- 30 Ker je bil proti družbi EWMG uveden stečajni postopek, je I. Mattsson proti družbi Länsförsäkringar vložil tožbo. Na eni strani je trdil, da družba EWMG namerno ali iz malomarnosti ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 4 poglavja 5 zakona o zavarovalnem posredovanju in mu je bila zato dolžna plačati odškodnino. Na drugi strani naj bi to ravnanje pomenilo zavarovalni primer iz zavarovanja poklicne odgovornosti, ki ga je sklenila družba EWMG.
- 31 Družba Länsförsäkringar je priznala, da je posredovanje pri sklepanju naložbenega življenjskega zavarovanja zajeto z zakonom o zavarovalnem posredovanju. Vendar je med drugim trdila, da se svetovanje družbe EWMG ni nanašalo na to naložbeno življenjsko zavarovanje, ampak na naložbo v finančni instrument, ki je bil povezan z njim. Zato naj to svetovanje ne bi bilo krito z navedenim zavarovanjem poklicne odgovornosti.
- 32 Ker je I. Mattsson uspel pred prvostopenjskim sodiščem in pritožbenim sodiščem, se je družba Länsförsäkringar pritožila pri Högsta domstolen (vrhovno sodišče), pri čemer je priznala, da je družba EWMG ravnala malomarno. Zadnje navedeno sodišče se sprašuje, ali spada svetovanje v okviru naložbenega življenjskega zavarovanja, ki se samo po sebi ne nanaša na podpis zavarovalne pogodbe, temveč na vložitev kapitala, na področje uporabe Direktive 2002/92, ki je v švedsko pravo prenesena z zakonom o zavarovalnem posredovanju, Direktive 2004/39 ali obeh direktiv.
- 33 V teh okoliščinah je Högsta domstolen (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. (a) Ali [Direktiva 2002/92] zajema dejavnost, pri kateri zavarovalni posrednik ni imel namena skleniti dejanske zavarovalne pogodbe? Ali je pomembno, da tak namen ni obstajal pred začetkom dejavnosti ali da je nastal šele pozneje?
- (b) Ali je v položaju iz prvega vprašanja (točka (a)) upošteveno to, ali je posrednik poleg fiktivne dejavnosti opravljal tudi pravo dejavnost zavarovalnega posredovanja?
- (c) Ali je – prav tako v položaju iz prvega vprašanja (točka (a)) – upošteveno, da se je stranki dejavnost na prvi pogled zdela pripravljeno opravilo pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe? Ali je strankino mnenje, naj bo utemeljeno ali neutemeljeno, da je šlo za zavarovalno posredovanje, kakor koli upošteveno?
2. (a) Ali se [Direktiva 2002/92] uporablja za finančno ali drugo svetovanje, ki se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja, vendar se kot tako ne nanaša na dejanski podpis ali podaljšanje zavarovalne pogodbe? Kaj se v zvezi s tem uporablja, zlasti kar zadeva svetovanje glede vložitve kapitala v okviru kapitalskega zavarovanja?
- (b) Ali se za svetovanje, na kakršno se nanaša drugo vprašanje (točka (a)), če po definiciji pomeni naložbeno svetovanje na podlagi [Direktive 2004/39], poleg določb [Direktive 2002/92] uporabljajo tudi določbe [Direktive 2004/39], ali pa se zanj uporabljajo samo določbe [Direktive 2004/39]? Če se za tako svetovanje uporabljajo tudi določbe [Direktive 2004/39], ali ima ena ureditev prednost pred drugo?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 34 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem, katerega vse dele je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2, točka 3, Direktive 2002/92 razlagati tako, da izvajanje pripravljanih opravil za sklenitev zavarovalne pogodbe spada pod pojem „zavarovalno posredovanje“, tudi če zadevni zavarovalni posrednik nima namena skleniti prave zavarovalne pogodbe.
- 35 Kot je razvidno iz člena 1(1) Direktive 2002/92, področje uporabe te direktive zajema zlasti opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja, za kar ta direktiva določa pravila.
- 36 V ta namen je pojem „zavarovalno posredovanje“ v členu 2, točka 3, prvi pododstavek, navedene direktive opredeljen kot „dejavnost uvajanja, predlaganja ali izvajanja drugih pripravljanih opravil pred sklenitvijo zavarovalnih pogodb, ali dejavnosti sklepanja teh pogodb, ali pomoč pri vodenju in izvajanju teh pogodb, zlasti v primeru zahtevkov“.
- 37 Iz tega, da so dejavnosti, navedene v tej določbi, predstavljene kot alternativne, izhaja, da vsaka izmed njih pomeni dejavnost zavarovalnega posredovanja. Kot se strinjajo predložitveno sodišče in vse zainteresirane stranke iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije, ki so se v stališčih izrekle o tem vprašanju, spada izvajanje pripravljanih opravil pred sklenitvijo zavarovalnih pogodb pod pojem „zavarovalno posredovanje“, ne glede na to, ali privede do sklenitve takšnih pogodb.
- 38 Vendar družba Länsförsäkringar meni, da pomenijo taka pripravljana opravila zavarovalno posredovanje v smislu člena 2, točka 3, Direktive 2002/92 samo, če ima zavarovalni posrednik namen, da z njihovo izvedbo sklene pravo zavarovalno pogodbo. Zato meni, da v zadevi Strobel in drugi/Länsförsäkringar ni bilo zavarovalnega posredovanja, saj si je generalni direktor družbe Connecta prilastil zneske, ki so jih v tej zadevi plačali Strobel in drugi, čeprav so bili ti zneski namenjeni za sklenitev teh pogodb.
- 39 Za ugotovitev, ali se za opravljanje dejavnosti zavarovalnega posredovanja, pri katerem se izvajajo pripravljane dejavnosti za sklenitev zavarovalnih pogodb, v smislu navedene določbe zahteva obstoj namena zavarovalnega posrednika za sklenitev teh pogodb, je treba opozoriti, da je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi njen okvir in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je (glej zlasti sodbo z dne 23. januarja 2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 40 Najprej, kar zadeva besedilo člena 2, točka 3, Direktive 2002/92, zlasti iz izrazov „dejavnost“, „uvajanja“, „predlaganja“ in „pomoč“ izhaja, da je pojem „zavarovalno posredovanje“ v njem opredeljen zgolj s sklicevanjem na dejanja, ki jih je zavarovalni posrednik objektivno izvršil. Nasprotno pa nobenega izraza iz te določbe ni mogoče razlagati tako, da mora biti glede dejavnosti, ki so zajete z njo, podan poseben namen tega posrednika, da bi se lahko opredelile kot zavarovalno posredovanje.
- 41 Dalje, kar zadeva sobesedilo navedene določbe, člen 4(4) Direktive 2002/92 državam članicam nalaga, da sprejmejo vse potrebne ukrepe za zaščito strank pred nezmožnostjo zavarovalnih posrednikov, da premijo prenesejo na zavarovalnico. Ob neobstoju nasprotnega pojasnila je treba šteti, da je namen te določbe varstvo strank pred vsakršno nezmožnostjo navedenega posrednika, da opravi tak prenos, ne glede na razlog. Zato mora to varstvo nezmožnost prenosa navedene premije na zavarovalnico kriti tudi, če si jo je zaposleni družbe za zavarovalno posredovanje v okviru pripravljanih opravil za sklenitev zavarovalne pogodbe prilastil.

- 42 Nazadnje, opozoriti je treba, da je cilj te direktive, kot je razvidno iz njenih uvodnih izjav 8, 9 in 17, izboljšati varstvo potrošnikov na področju zavarovalnega posredovanja. Zato mora, kot je navedeno v uvodni izjavi 9, navedena direktiva zajeti vse osebe ali institucije, ki prodajajo zavarovalniške produkte. Pogojevanje vključitve neke dejavnosti na področje uporabe te direktive s subjektivnim namenom zavarovalnega posrednika, ki jo opravlja, bi bilo v nasprotju z načelom pravne varnosti in v škodo strank tega posrednika. Drugič, kot poudarja Evropska komisija, bi tak pravni položaj povzročil, da bi se zavarovalni posrednik v izogib odgovornosti, ki jo ima do svojih strank na podlagi Direktive 2002/92, lahko skliceval na lastno goljufivo ravnanje.
- 43 Iz navedenega izhaja, da je izvedba pripravljanih opravil za sklenitev zavarovalnih pogodb objektivni pojem. Pomeni torej dejavnost zavarovalnega posredovanja v smislu člena 2, točka 3, te direktive, ne glede na namen zavarovalnega posrednika glede sklenitve navedenih pogodb.
- 44 Iz tega sledi, da trenutek, ko postane očitno, da zavarovalni posrednik nima namena sklenitve zavarovalnih pogodb, in subjektivno dojetje zadevnih strank glede dejavnosti zadevnega posrednika, ki zajema izvajanje pripravljanih opravil za sklenitev zavarovalnih pogodb, nista upoštevana za opredelitev te dejavnosti kot zavarovalnega posredovanja v smislu navedene določbe.
- 45 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2, točka 3, Direktive 2002/92 razlagati tako, da izvajanje pripravljanih opravil za sklenitev zavarovalne pogodbe spada pod pojem „zavarovalno posredovanje“, tudi če zadevni zavarovalni posrednik nima namena skleniti prave zavarovalne pogodbe.

Drugo vprašanje

- 46 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem, katerega oba dela je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali spada finančno svetovanje glede vložitve kapitala, ki se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju, na področje uporabe Direktive 2002/92 ali na področje uporabe Direktive 2004/39 in ali bi morala v primeru, da bi spadalo na področje uporabe obeh direktiv, uporaba katere od navedenih direktiv imeti prednost.

Uporaba Direktive 2002/92

- 47 Kot izhaja iz točk 35 in 36 te sodbe, mora dejavnost, da bi spadala na materialno področje uporabe Direktive 2002/92, ustrezati eni od dejavnosti iz člena 2, točka 3, te direktive, ki opredeljuje pojem „zavarovalno posredovanje“.
- 48 Ker se vse dejavnosti, navedene v tej določbi, nanašajo na zavarovalno pogodbo, je treba na prvem mestu preučiti, ali pogodba o naložbenem življenjskem zavarovanju, kot je ta iz postopka v glavni stvari, pomeni „zavarovalno pogodbo“ v smislu navedene določbe.
- 49 V zvezi s tem je treba opozoriti, da Direktiva 2002/92 ne vsebuje nobene definicije pojma „zavarovalno posredovanje“ in glede tega tudi ne napotuje izrecno na pravo držav članic. Prav tako je treba – kot izhaja iz zahteve po enotni uporabi prava Unije in načela enakosti – pomen izraza „zavarovalna pogodba“ poiskati ob upoštevanju okvira, v katerega spada ta direktiva, in izraz v vsej Evropski uniji razlagati samostojno in enotno (glej po analogiji sodbo z dne 1. marca 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 50 Vendar pa je Sodišče že večkrat v različnih okoliščinah presodilo, da je za zavarovalne transakcije glede na splošno razumevanje značilno, da se zavarovatelj zaveže, da bo za zavarovanca v zameno za vnaprejšnje plačilo premije ob nastanku zavarovalnega primera opravil storitev, ki je bila dogovorjena ob sklenitvi pogodbe (sodbi z dne 25. februarja 1999, CPP, C-349/96, EU:C:1999:93, točka 17, in z dne

26. marca 2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202 točka 28). Take transakcije po svoji naravi vključujejo obstoj pogodbenega razmerja med zavarovateljem in osebo, katere tveganja so krita z zavarovanjem, torej zavarovancem (sodba z dne 17. marca 2016, Aspiro, C-40/15, EU:C:2016:172, točka 23 in navedena sodna praksa).

- 51 Iz tega izhaja, da mora pogodba o življenjskem zavarovanju, kot je ta iz postopka v glavni stvari, da bi spadala pod pojem „zavarovalna pogodba“ iz člena 2, točka 3, Direktive 2002/92, določati, da zavarovanec plača premijo in da zavarovatelj v zameno za to plačilo v primeru smrti zavarovanca ali nastopa drugega dogodka, navedenega v tej pogodbi, opravi storitev. V obravnavanem primeru se zdi – kar mora preveriti predložitveno sodišče – da pogodba iz postopka v glavni stvari pomeni pogodbo o zavarovanju v smislu navedene določbe, česar poleg tega družba Länsförsäkringar ne izpodbija.
- 52 Zato se na drugem mestu postavlja vprašanje, ali lahko finančno svetovanje, kot je to iz postopka v glavni stvari, če se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja glede sklenitve pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju, spada med dejavnosti, ki so navedene v členu 2, točka 3, Direktive 2002/92.
- 53 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so te dejavnosti formulirane široko. Natančneje, ne vključujejo le uvajanja in predlaganja zavarovalnih pogodb, temveč tudi izvedbo drugih pripravljalnih opravil pred njihovo sklenitvijo, ne da bi bila narava zadevnih pripravljalnih opravil kakor koli omejena.
- 54 Po mnenju predložitvenega sodišča se je finančno svetovanje iz postopka v glavni stvari nanašalo na vložitev kapitala v naložbeni certifikat v okviru zavarovalnega posredovanja. Poleg tega iz stališč švedske vlade izhaja, da je ta kapital pomenil zavarovalne premije, vplačane v zadevni proizvod. Zato je treba šteti, da je navedeno vlaganje sestavni del zavarovalne pogodbe in da zato svetovanje glede tega vlaganja spada med pripravljalna opravila za sklenitev navedene zavarovalne pogodbe.
- 55 Taka razlaga je poleg tega v skladu s ciljem Direktive 2002/92, katere namen je, kot je bilo opozorjeno v točki 42 te sodbe, izboljšati varstvo potrošnikov na področju zavarovalnega posredovanja. Iz tega namreč izhaja, da za svetovanje iz postopka v glavni stvari veljajo zlasti zahteve iz člena 12(2) in (3) te direktive, v skladu s katerimi mora zavarovalni posrednik, ko stranko obvesti, da opravlja svetovanje na podlagi poštene analize, na eni strani to svetovanje utemeljiti z analizo dovolj velikega števila zavarovalnih pogodb, ki so na trgu na voljo, da lahko priporoči zavarovalno pogodbo, ki je primerna za zadovoljitev strankinih potreb, in na drugi pred sklenitvijo kakršne koli posebne pogodbe opredeliti, kakšne so zahteve in potrebe te stranke, kakor tudi razloge za kakršen koli nasvet, ki ga o nekem zavarovalnem produktu posreduje stranki, pri čemer se te podrobnosti oblikujejo glede na zapletenost predlagane pogodbe.
- 56 Razlaga iz točke 54 te sodbe je dodatno podkrepljena z Direktivo 2014/65, ki v času dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari še ni bila v veljavi in s katero je bila Direktiva 2002/92 spremenjena tako, da ji je bilo dodano novo poglavje III A z naslovom „Dodatne zahteve za varstvo potrošnikov v zvezi z zavarovalnimi naložbenimi produkti“. Ti produkti so sedaj v členu 2, v novi točki 13, Direktive 2002/92 opredeljeni kot naložbeni produkti, ki ponujajo vrednost zapadlosti ali odkupno vrednost, ki je v celoti ali delno, neposredno ali posredno izpostavljena tržnim nihanjem.
- 57 Vendar iz te opredelitve izhaja, da zavarovalni naložbeni produkt, tako kot pogodba o naložbenem življenjskem zavarovanju iz postopka v glavni stvari, vsebuje naložbeni element, katerega razvoj je odvisen od gibanja finančnih trgov. Direktiva 2014/65 zato ni spremenila opredelitve zavarovalnega posredovanja iz člena 2, točka 3, prvi pododstavek, Direktive 2002/92, kar pomeni, da pomeni svetovanje glede takega naložbenega elementa dejavnost zavarovalnega posredovanja, kot je opredeljena v tej določbi. Poleg tega to, da poglavje III A vsebuje „dodatne“ zahteve v zvezi z zavarovalnimi naložbenimi produkti, kaže, da je posredovanje takih produktov na področje uporabe Direktive 2002/92 spadalo že pred njeno spremembo z Direktivo 2014/65.

58 Iz zgornjih preudarkov izhaja, da finančno svetovanje glede vložitve kapitala, ki se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju, spada na področje uporabe Direktive 2002/92.

Uporaba Direktive 2004/39

59 V zvezi z Direktivo 2004/39 je sicer treba ugotoviti, da finančno svetovanje iz postopka v glavni stvari lahko spada pod pojem „investicijsko svetovanje“, kot je opredeljeno v členu 4(1), točka 4, te direktive, če je mogoče zadevno investicijo opredeliti kot „finančni instrument“, ki je v skladu s točko 17 tega odstavka naveden v oddelku C priloge I k navedeni direktivi.

60 Tako finančno svetovanje bi zato načeloma lahko spadalo na materialno področje uporabe Direktive 2004/39, ker v skladu s členom 4(1), točka 2, in točko 5 oddelka A priloge I k tej direktivi pomeni investicijsko storitev in ker se lahko v skladu s točko 1 navedenega odstavka zavarovalni posrednik opredeli kot „investicijsko podjetje“, če to svetovanje zagotavlja kot običajno zaposlitev ali dejavnost.

61 Vendar so s členom 2(c) Direktive 2004/39 iz njenega področja uporabe izključene osebe, ki zagotavljajo investicijsko storitev, če je ta storitev zagotovljena postransko v okviru poklicne dejavnosti in je ta dejavnost urejena z zakonskimi ali podzakonskimi določbami ali etičnim kodeksom, ki veljajo za ta poklic in ne izključujejo zagotavljanja te storitve.

62 Ugotoviti pa je treba, da poklicna dejavnost zavarovalnega posrednika v skladu s členom 2, točka 5, Direktive 2002/92 pomeni zavarovalno posredovanje. Če tak posrednik izmed zavarovalnih produktov, ki so na voljo, predlaga produkt, kot je naložbeno življenjsko zavarovanje iz postopka v glavni stvari, je treba šteti, da je svetovanje glede vložitve kapitala v zvezi s tem produktom postransko, če ni zagotovljeno v okviru dejavnosti posredovanja, ki se nanaša na sklenitev zavarovalne pogodbe, kar je dejavnost, za katero veljajo zakonodajne določbe prava Unije, in sicer določbe Direktive 2002/92.

63 Dejstvo – ki ga v pisnih stališčih poudarja švedska vlada – da zavarovalni posrednik tako svetovanje zagotavlja redno ali pogosto, torej ni upoštevno, kolikor je to svetovanje vsakič zagotovljeno v okviru posredovanja, ki se nanaša na sklenitev zavarovalne pogodbe.

64 Izjema iz člena 2(c) Direktive 2004/39 je poleg tega v skladu s sistematiko te direktive, ker so pod določenimi pogoji z njenega področja uporabe ali iz obveznosti, določenih v njej, izvzete investicijske storitve ali dejavnosti, ki se zagotavljajo v okviru druge regulirane dejavnosti. Člen 2(j) te direktive tako določa izključitev s področja uporabe navedene direktive za osebe, ki izvajajo investicijsko svetovanje v okviru opravljanja druge poklicne dejavnosti, za katero ta direktiva ne velja, pod pogojem, da izvajanje takega svetovanja ni posebej nagrajeno.

65 Poleg tega člen 19(9) Direktive 2004/39 določa, da če je investicijska storitev ponujena kot del drugega finančnega proizvoda, za katerega že veljajo druge določbe zakonodaje Unije ali nekateri splošni evropski standardi, zanjo ne veljajo dodatno obveznosti iz tega člena 19, tudi če te obveznosti niso enake tistim iz navedenih določb ali standardov (glej v tem smislu sodbo z dne 30. maja 2013, Genil 48 in Comercial Hostelera de Grandes Vinos, C-604/11, EU:C:2013:344, točki 45 in 46).

66 V nasprotju s tem, kar v stališčih navajata družba Länsförsäkringar in švedska vlada, trditev, da določbe Direktive 2004/39 na področju investicijskih storitev zagotavljajo širša pravila o varstvu, kot so pravila iz Direktive 2002/92, tudi če bi bila pravilna, ne more sama po sebi povzročiti, da bi svetovanje, kot je to iz postopka v glavni stvari, spadalo na področje uporabe Direktive 2004/39, katere člen 2(c) tako svetovanje izključuje, če je zagotovljeno v okviru zavarovalnega posredovanja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju.

- 67 V zvezi s tem so bile z Direktivo 2014/65, s katero je bila Direktiva 2004/39 razveljavljena in prenovljena, kot izhaja iz njene uvodne izjave 87, v Direktivo 2002/92 uvedene nove zahteve za okrepitev varstva vlagateljev v zvezi z zavarovalnimi naložbenimi produkti, da bi se v pravu Unije, ki ureja dejavnosti zavarovalnih posrednikov in podjetij, zagotovil dosleden regulativni pristop k porazdelitvi različnih finančnih produktov.
- 68 Poleg tega je s to uvodno izjavo potrjena razlaga, da svetovanje iz postopka v glavni stvari ne spada na področje uporabe Direktive 2004/39, ker je v njej navedeno, da bi se morale zahteve za zaščito vlagateljev iz Direktive 2014/65 enako uporabljati za zavarovalne naložbene produkte, kar predpostavlja, da za te produkte niso veljala pravila o varstvu iz Direktive 2004/39.
- 69 Iz navedenega izhaja, da finančno svetovanje glede vložitve kapitala, ki se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju, ne spada na področje uporabe Direktive 2004/39.
- 70 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da finančno svetovanje glede vložitve kapitala, ki se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju, spada na področje uporabe Direktive 2002/92, ne spada pa na področje uporabe Direktive 2004/39.

Stroški

- 71 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

- 1. Člen 2, točka 3, Direktive 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju je treba razlagati tako, da izvajanje pripravljalnih opravil za sklenitev zavarovalne pogodbe spada pod pojem „zavarovalno posredovanje“, tudi če zadevni zavarovalni posrednik nima namena skleniti prave zavarovalne pogodbe.**
- 2. Finančno svetovanje glede vložitve kapitala, ki se zagotavlja v okviru zavarovalnega posredovanja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe o naložbenem življenjskem zavarovanju, spada na področje uporabe Direktive 2002/92, ne spada pa na področje uporabe Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/EGS, 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS.**

Podpisi